

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

установ і ринків, зокрема, спади і виникнення криз, сформувавши підґрунтя для удосконалення фінансового нагляду в Україні.

Список використаних джерел

1. Гражевська Н. Використання методів кластерного аналізу при багатовимірній періодизації та типологізації в дослідженні закономірності глобалізації країн світу / Н. Гражевська, Н. Ковтун // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – Вип. 117. – С. 4-7. – Серія „Економіка”
2. Бритвихин В. А. Использование кластерного анализа для типологизации признаков / В. А. Бритвихин, Ф. А. Красина, С. Н. Симонцев // Социологические исследования. – 1994. – № 2. – С. 100-105.
3. Мандель И. Д. Кластерный анализ / И. Д. Мандель. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 176 с.

УДК 338.241 (477)

Ласукова Анна Сергіївна,

к.е.н., старший викладач,

Сумський державний університет, м. Суми

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Глобалізаційні процеси в світовій економіці, а також поширення явища фінансіалізації економіки виступають потужним каталізатором виникнення загроз національній безпеці. Зокрема, військово-політична складова цієї категорії втрачає першочергову значимість, оскільки

більшість загроз національній безпеці країни надходить не від інших країн, а від учасників міжнародних відносин. Це актуалізує загострення дискусій у професійних, наукових та управлінських колах щодо нагальності забезпечення економічної безпеки країни, яка визнається багатогранною, мультидисциплінарною та складною системою та здійснює першочерговий вплив на забезпечення процесу формування інших компонент національної безпеки країни.

Багатоаспектність категорії економічної безпеки обумовлена, з одного боку, різними масштабами учасників, які її формують, а з іншого боку – декількома рівнями, які вивчаються та функціонують як самостійні об'єкти. Так, умовно, економічну безпеку можна представити у вигляді піраміди, де нижній її рівень (мікрорівень) – це економічна безпека суб'єктів господарювання, яка передбачає формування передумов нормального їх функціонування у ринковому середовищі. Середній (мезорівень) рівень піраміди економічної безпеки представлений економічною безпекою усіх ринків та взаємозв'язків між ними як всередині країни, так і за її межами. Обидва зазначені рівні підпорядковані третьому (макрорівню) рівню – економічній безпеці усієї країни, де уся економіка виступає однією з компонент національної безпеки країни [3]. Поряд з цим, варто зауважити про двосторонній зв'язок між рівнями економічної безпеки. Також, прийнято виділяти економічну безпеку споживача (здатність реалізувати свої права), економічну безпеку суб'єктів господарювання (створення умов для стабільної економічної діяльності в межах кожного виробничого циклу, обміну, розподілу та споживання; забезпечення доступу до економічних, фінансових, інформаційних тощо ресурсів для реалізації виробничого процесу з метою подальшої максимізації результатів діяльності) та

національну економічну безпеку (забезпечення належного рівня та обсягу ресурсів для виконання державою політичних, соціальних та інших функцій; створення середовища з відсутніми внутрішніми та зовнішніми бар'єрами щодо захисту національних інтересів в економічній сфері) [3].

Основними складовими економічної безпеки є: макроекономічна, фінансова, зовнішньоекономічна, інвестиційна, соціальна, науково-технологічна, енергетична, демографічна, продовольча, екологічна безпека [1, 5]. Враховуючи випереджаючий розвиток фінансової складової економічної безпеки, активізацію глобалізаційних трендів фінансіалізації провідних економік світу, а також відокремленість більшості фінансових потоків від матеріальної сфери та, відповідно, від виробничих циклів, дослідження питань впливу фінансового сектору на економічну безпеку потребує особливої уваги з боку наукової спільноти.

Фінансова складова економічної безпеки може бути визначена як здатність країни реалізовувати незалежну та ефективну грошово-кредитну, фіскальну, бюджетну політики та забезпечувати стабільне функціонування фінансової системи, її стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз [5]. Важливо відмітити дуалізм зв'язку між фінансовою та економічною безпекою. Так, з одного боку, негативні аспекти розвитку фінансової (грошово-кредитна, фіскальна, бюджетна) політики та усієї системи створюють підґрунтя для виникнення ризиків та загроз економічній та національній безпеці в цілому. Поряд з цим, з іншого боку, деструктивні процеси у будь-якій зі складових економічної або національної безпеки можуть негативно вплинути на фінансову безпеку, враховуючи визначальну роль фінансового сектору в економіці.

Таким чином вплив фінансового сектору на економічну безпеку відбувається крізь призму фінансової безпеки. Особливої уваги, у даному контексті заслуговує рівень тінізації економіки, який є однією з найбільших загроз економічній безпеці країни. Так, за офіційними даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 01.04.2017 р. рівень тінізації вітчизняної економіки становив 37 % ВВП. Чинниками, що стримують процес детінізації економіки України визначено наступні: низька довіра до інститутів влади; збереження значних викликів стабільності фінансової системи країни; наявність територій, непідконтрольних владі, утворених у ході військової агресії на території країни [2, с. 4-5].

Серед чинників першочергового впливу на рівень фінансової безпеки варто відмітити наступні [3]: відкритість внутрішнього ринку; впорядкованість фінансових інструментів; схильність населення до інвестицій на фондовому ринку; концентрація інтелектуальних ресурсів, які задіяні у розвитку фінансового ринку.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України у 2013 р., складовими фінансової безпеки є наступні: банківська, боргова, бюджетна, валютна, грошово-кредитна та безпека небанківського фінансового ринку [1].

Інтегральний показник економічної безпеки за офіційною методикою складається із 128 показників, 32 з яких припадає на сектор фінансової безпеки (найбільша питома вага належить банківській безпеці, яка оцінюється в межах 7 індикаторів). Це ще раз доводить суттєвість та

вагомість впливу фінансового сектору на загальний стан економіки та економічної безпеки.

Отже, враховуючи банкоцентричність вітчизняної фінансової системи та вище зазначене, найбільший вплив на економічну безпеку в Україні здійснює банківська система. У даному контексті важливо зауважити про необхідність врахування симбіозу мікро- та макрофінансів, де забезпечення безпеки фінансів суб'єктів – фізичних та юридичних осіб, які акумулюються в банківському секторі, здійснює прямий вплив на підвищення рівня довіри до банківської системи та її стійкість. Як наслідок, створюються сприятливі умови для забезпечення ефективного функціонування всього фінансового сектору та, відповідно, безпеки фінансової системи країни.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cet.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm

2. Тенденції тіньової економіки в Україні у I кварталі 2017 року : Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>

3. Adilova, K. Problems of Financial Security and Financial Stability of the Republic of Kazakhstan / K. Adilova, A. Akayev, A. Zhatkanbayeva, M. Zhumanova // Mediterranean Journal of Social Sciences, 2015. – Vol 6, № 6 S2. – Pp. 426-432.

4. Ioan-Franc, V., Diamescu, M. A. Some Opinions on the Relation between Security Economy and Economic Security / V. Ioan-Franc, M.A. Diamescu // Romanian Journal of Economics, 2010. – Vol. 31. – Pp. 129-159. – Access mode : <http://www.revecon.ro/articles/2010-2/2010-2-7.pdf>

5. Mkrtychyan, T. M. State Economic Security System and Its Components / T. M. Mkrtychyan // 4th Int'l Conference on Research in Humanities, Sociology & Corporate Social Responsibility (RHSCSR'15). – Sept. 25-26, 2015. – Penang, Malaysia. – Access mode : <http://icehm.org/upload/3757ED915013.pdf>

УДК 378

Мартиненко Володимир Олександрович,
к. держ. упр., доцент,
Семенець Марина Олександрівна,
студентка,
Сумський державний університет, м. Суми

РОЛЬ МАРКЕТИНГУ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Однією з актуальніших проблем, що має значний вплив на ринок навчальних послуг в Україні, є становлення ринкових відносин у сфері освітніх послуг. Обумовлюється це протиріччями, що виникли між освітою, державою і людиною, які призвели до серйозних змін у сфері освіти: спостерігається дисбаланс між станом і розвитком бюджетної та платної освіти на всіх його рівнях, змінилася структура потреб на різні освітні послуги, з'явилася і продовжує посилюватися конкурентна боротьба між навчальними закладами, істотно змінилися вимоги і цінності споживачів, спостерігається відтік кваліфікованих